

Protokoll från ERFAMöte 2013-11-19

§1 ERFAMötet öppnas

- LEH öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

§2 Nyheter från Boverket. Uppföljning av föregående protokoll (20100128)

- Olle Åberg pratar om byggregelsamlingen, fuktsäkerhet. Presentation enligt bilaga. 6.53 styra upp fuktsäkerhetsprojektering. Kvantitativ bestämning, kvalitativ bedömning, beprövade lösningar. Diskussion kring förslagstext, kan ett fuktillstånd projekteras. Samma konstruktion och samma klimat, beprövad lösning, kontrollerad och dokumenterad. Väggar fönster och dörrar. Allmänt råd. Bör utformas med kapillärbrytande och dränering. Punktläckage bör i verifieringen inte fördelas ut om fuktpåverkan är lokal. Fuktskador i Finland, <http://www.hometalkoot.fi/sv>. OÅ tar med sig kommentarer till Boverket. Remissutgåvan finns på boverket.se. Synpunkter. kl 13:50

§2 ByggaF. Kristina Mjörnell.

- Nya ByggaF spikade i maj. **Branschstandard ByggaF**, ska krav som måste uppfyllas. Vägledningstext. Bakgrund, man måste kunna säga att man bygger enligt ByggaF.
- Krav Byggherren ska utse en fuktsakkunnig.
- Organisation har definierats tydligare. Fuktsäkerhetsansvarig, fuktsakkunnig arbetar för byggherre fuktsäkerhetsansvarig åt de som jobbar åt byggherre.
- Riskanalys ska utföras.
- Dokumentera fuktsäkerhetsprojekteringen. Risk=sannolikhet*konsekvens. Erfarenhet för att bedöma konstruktioner måste till, kommentar MÅ. Positivt att risk kommer med om någon annan ska kontrollera projekteringen.
- Nedladdningsbart från hemsida, fuktcentrum.se. kl 14:15

§3 Bygga E. Thorbjörn Gustavsson, SP.

- Bygger på byggaF-metodiken. Energieffektiva byggnader. Syftet är att uppnå en energieffektiv byggnad. Tydlig kravformulering, identifiera kritiska moment, se bilaga, rutiner checklistor.
- Byggherren måste inse vad kraven som den ställer innebär för den färdiga byggnaden.
- Metoden är färdig att använda, Pilotprojekt för att utvärdera metoden är ännu inte utsedda.
- Finns på, www.byggae.se

§4 Nya fuktproblem i våtrum. Ulf Antonsson SP.

- Fuktrelaterade rörelse i skivmaterial, kartongklädda gipsskivor. Helt nya utan att ha tagits i bruk. Problem 100 badrum i varje, det spricker horisontellt. Regelverk ytter och innerväggar. Skivmaterialbekymmer? Ersättning istället för gipsskivor, var alla lyckade? Vilka karv bör man ställa? Hur rör sig skivorna, buktning, olika på olika materialtyper. Examensarbete, i Lund, avd Byggnadsmaterial.
- Fältundersökningar SP, visar på att det är magnesiumoxid. I examensarbete verkar det vara fibergips. Ulf Antonsson vill ha in erfarenheter. Rapporten finns på avd. Byggnadsmaterials hemsida.
- Boverket har tänkt på väggar i våtrum allmänna råd i de nya byggreglerna. OÅ.

§5 Fuktsäkerhet i väggar och dess genomföringar. Lars Olsson, SP.

- Olika typer av konstruktionerna som har provats, dränerade, odränerade, sandwich paneler stomskydd, 110 objekt, 500 anslutningstyper. Europeisk metod med regn och vindtryck, pulserande tryck. 5 timmars provning. Stomskydd en delvis annan provning. Provyta 3*3 meter. Punktering av lufttätthet enligt standard.
- Resultat 90 % av objekten felar, 50 % av detaljerna läcker. Se bilaga.
- Det här går inte att se på ritning.

§6 Läckage i anslutningar mellan fönster och fogar i prefab betongväggar. Anders Kumlin. AK konsult.

- Kräver tvåstegstätning.
- Markfukt i tak!!! Se upp när du har luftspalter i lägenhetsskiljande väggar.
- Lufttätt så att markfukt inte kommer upp i väggen även vid fasad.
- Lars Olsson, Finns det en typlösning till fönster anslutning i betongvägg, fråga från publiken (Thorbjörn Gustavsson SP), SP rapport författare Börje ... från 2009. SBUF video på youtube.
- Ofrivilliga luftspalter i sandwich betongväggar.

§7 5 min presentation

- AS enstegstätade fasader, i Svedala, inför försäljning. Inte en enda fuktfläck. Den hade fungerat. Trots detta revs den. Måste man riva allt? Opinionstyrt. Väderstrecsberoende. Produktionsstyrt, lättare att byta all cellplast än att lappa och laga. Varför inte sätta en ny luftad spalt det ger en fasad som är 25 mm längre ut. Renovera cirka 3000 kr/m². Alternativet kostar 1000 kr/m².
- Peter Borup, reflektion projektör, det är till exempel svårt att få med VS projektörer på fuktsäkerhet. Startmöte kring fuktfrågor verkar bra.
- Mallen fokuserar på entreprenören.
- Säker vatten. Sprinkler, det för med sig en fuktrisk! Kondensproblematik.
- Mikael Järleberg. Vema venturi AB, VEMA distant. Började med fuktgivare i betong, svårt, Nu system med trådlösa dataloggare, vaisala. Testat i linköping. Ut på WEBportal. Utvecklad tillsammans med Betongindustri.
- Eva Gustavsson, ByggaF är bra, men har vi i branschen landat ännu? Totalentreprenad. Fuktsäkerhet enligt ByggaF. Regnar innan tätt hus. Tätning på fel sida fönster. EW element. Limträreglar ingjutna i betong, samverkansbjälklag regnat på detta. Hållfasthet, limträ när det är fuktigt, mögelproblem.
- Fylla i fuktplanen tillsammans på ett startmöte fuktsäkerhetsprojekteringen ger ett bra underlag. *Ger mycket för framtiden bra.* Lagg upp en plan förutsättningar för att kunna bygga utan att få fuktproblem. "Ingen läser papper" det hamnar i någon pärm.
- Fuktronder är ett bra hjälpmedel. Stämmer av vad i dokumentationen som är gjort. Fuktsakkunnig som går med en fuktsäkerhetsansvarig är bra, externa ögon ger mer.
- Jörgen Grantén. Fuktsakkunnig, organisationen, det finns enbart en styck i ett stort projekt, nu måste vi driva fuktfrågor. Under fuktsäkerhetsprojektering av sig själv är svårt. Svårt att göra egenkontroll. Fuktsakkunnig som hjälp till att göra fuktriskidentifiering.
- Anders Jonsson, AK konsult, Oväntade materialkombinationer, akustikkraV, gamla torra golv, akustikmatta lossar från betong, sedan limma golvparkett. Halvår efter släpper golv från underlaget. Allt har gjorts enligt föreskrifter men ändå går det fel.
- Projekteringsledare på WSP, fuktsakkunniguppdrag. Partneringprojekt, målsättning att alla ska hjälpas åt så att det blir ett lyckat projekt. Alla inblandade har varit intresserade av fuktsäkerhet. Fuktronder alla handlingar som rör fukt är klara. Uppdatering av fuktplanen har skett kontinuerligt. Har varit kostsamt. Svårt att skicka dokument via Epost, men lättare med möten för att lyfta frågor. NCC Stephen Burke.

- Magnus Pålsson, Lundafastigheter, Nya system med tryckimpregnerat, långt ut i fasaden. Kanske inte påverkar inomhusmiljön. Plywood produkt som är tryckimpregnerat vid klämskarvning i fasaden. Vilka impregneringsmedel finns idag, pentaklorfenol luktar illa giftigt men är förbjudet i Sverige. SP trä borde veta detta, Jöran Jermen.
- Sprickor i fasader, väderstrecksbetonade skador på enstegstätade fasader.
- Thorbjörn ny kurs fuktsäkerhetsansvarig produktion, ny kurs 11-12 februari 11 mars 2014. Fuktsäkerhetsansvarig projektering på gång under utveckling.
- Diplomerad lufttätetsprovare. Verifiering av lufttätetsprovare. Erfarenhetsåterföring linoleum matta fuktproblem högsta tillåtna fuktillstånd.
- Karl Johan Myresjöhus i småland, Våtrumsskivor, sugande eller icke sugande vad kostar det vilken skiva ska man välja, vi vet inte vilken man ska använda, säker vatten.
- Per Karnehed, TDV, Tryckutjämnade, Dränering, Ventilation rör i varje kryss ska finnas i skarvar. Tillgänglighetskravet, 20 mm , trösklar blir inte stabila, lufttätet går inte att säkerställa. Går inte att fuktsäkerhetsprojektera, bitumenbitar fungerar inte. Alfabalkar leca element kvarsittande form, kantbalk. Köldbrygga och fukt som går upp i dessa.
- Lars-Olof Nilsson. Det är svårt. Ju mer man lär sig ju svårare blir det. Det kan lätt bli fel. Det är så mycket vi inte känner till.
- Spärnskikt fuktspärrar, spärnskikt, epoxi verkar vara en bra produkt men det får man snart inte använda. Spärrar mot alkali, mattor som är limmade mot varandra och det luktar illa. Jörgen har fått finansiering för att undersöka spärnskikt men bara mot nedbrytningsprodukter. Det enda som fungerade mot att spärra alkali transport var epoxi av god kvalitet. Det skiftar ibland från en kemisk nedbrytningsprocess till en biologisk process.
- Träsyllar med klossar under, 1 cm upp luftspalt som man drevar kilen är av plast. Har det fungerat? Det blir ett problem. Är detta ett problem för inomhusmiljöproblem? SOSF1999:21 vad ska man beakta för risker.
- Kalle, Dry-it, fuktsakkunnig, eller arbetar åt entreprenör. Pappershög/exercis sämre än Möte som är mycket bra.
- Klas Från Dryit, vi kommer i princip alltid in för sent i processen.
- Gunilla Book, en skiva som är robust som hanteras vårdslöst då blir det lätt ett problem.
- Mattias Lindskog, tala pengar, arbetar mycket åt entreprenörer. 2007 beräknar fukt WUFI plus. Vip energy vilket klimat blir det inne vid ett visst uteklimat. Mögelrisker.
- Anders Kumlin, 18 grader 60 % är det ett bra torkklimat. I det färdiga huset i huset under produktion måste man styra torkklimatet efter fuktillskottet.
- Thorbjörn Gustavsson Linoleum högsta tillåtna fuktillstånd. Enligt tillverkare under 90% på mätdjupet. Två mattor tarkett väv på baksida, Tarkett vento. Lim Cascolin Solid 3481 är föreskrivet, 85 % på mätdjupet ibland 90%. Vct över 0.38. Mattillverkare hänvisar till limtillverkare som hänvisar till mattillverkare. Det blir rundgång. Korkunderlag kan vara värre. I det aktuella fallet var det mellan 85-90% RF.

§ 9 Avslutande ord

Lars-Erik tackar för mötet.

§10 Kommande möten

Nästa år eftermiddagen dagen före fuktcentrumdagen.

Vid protokollet

Magnus Åhs
Sekreterare